

De Goudse

Code verzekeraars 2014

Wij zijn...

Geert Bouwmeester was pas 22 toen hij in 1924 voor zichzelf begon. Een overloop werd ingericht als kantoorruimte en de eerste polissen werden op de fiets rondgebracht. Sindsdien is ons bedrijf enorm gegroeid en is er veel veranderd. Nu heeft De Goudse zo'n 800 medewerkers en een omzet van ruim 728 miljoen euro. Maar ondanks deze groei zijn wij nog steeds een onafhankelijk familiebedrijf en werken we nog steeds vanuit ons ondernemershart.

Verzekeringen voor ondernemers

Wij richten ons vooral op verzekeringen voor ondernemers. Mannen en vrouwen die hard werken aan het succes van hun bedrijf. Die op zoek zijn naar zekerheid en gemak. En naar goede en praktische verzekeringsoplossingen, voor elke fase van hun ondernemerschap.

Onafhankelijke adviseurs

Onze samenleving wordt steeds ingewikkelder. Particulieren en ondernemers hebben behoefte aan iemand die hen kent en een advies geeft dat helemaal is afgestemd op hun persoonlijke situatie, wensen en mogelijkheden. Daarom werken wij nauw samen met onafhankelijke adviseurs, die als geen ander in staat zijn om de juiste oplossing samen te stellen.

Inhoudsopgave

1. Naleving governance principes ('de Code') en transparante verantwoording	3
2. Raad van Commissarissen	4
3. Raad van Bestuur	7
4. Risicomanagement	11
5. Audit	13
6. Beloningsbeleid	15
7. Naleving wet- en regelgeving	19

1 Naleving governance principes ('de Code') en transparante verantwoording

1.1 Toepassing Code

De verzekeraar past de principes van de Code in beginsel toe. Het toepassen van de principes is mede afhankelijk van de activiteiten en overige specifieke kenmerken van de verzekeraar en de groep waarvan hij eventueel deel uitmaakt. De verzekeraars waarop de Code van toepassing is, verschillen op veel gebieden. Zo verschillen zij in aard en omvang, opereren zij in verschillende (deel)markten, kunnen zij nationaal of internationaal georiënteerd zijn en kennen zij verschillende corporate-governance-structuren. Waar deze verschillen dat rechtvaardigen, zal sprake kunnen zijn van een proportionele toepassing van de principes van de Code. Afwijkingen, mits gemotiveerd, kunnen derhalve gerechtvaardigd zijn.

De Goudse past de principes van de Code in beginsel toe. De Goudse legt in haar jaarverslag en op haar website uit op welke wijze zij de principes toepast. Waar De Goudse de Code niet volledig kan toepassen, legt De Goudse gemotiveerd uit wat de reden hiervan is.

1.2 Verantwoording Code

De verzekeraar vermeldt gemotiveerd in zijn (groeps)jaarverslag en op zijn (groeps)website per bepaling uit de Code op welke wijze hij de betreffende bepaling toepast. Indien de verzekeraar niet (volledig) voldoet aan de bepaling legt hij uit waarom. De verantwoordingstekst in het jaarverslag en op de website moeten eenvoudig vindbaar zijn.

De Goudse vermeldt in haar jaarverslag op welke wijze zij de Code toepast. Indien De Goudse de Code niet volledig kan toepassen, legt zij gemotiveerd uit wat de reden hiervan is. Deze verantwoordingstekst is ook te raadplegen via goudse.nl/onze-organisatie.html.

2 Raad van Commissarissen

2.1 Samenstelling en deskundigheid

2.1.1 De raad van commissarissen is zodanig samengesteld dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. Complementariteit, collegiaal bestuur, onafhankelijkheid en diversiteit zijn een voorwaarde voor een goede taakvervulling door de raad van commissarissen.

De Goudse past dit principe toe. De Raad van Commissarissen bestaat uit 5 leden. De leden van de Raad van Commissarissen voldoen allen aan de onafhankelijkheidscriteria van de Corporate Governance Code. In december 2013 is mevrouw E. Faber benoemd tot commissaris. Bij de werving is een specifiek profiel opgesteld, waarbij aandacht is besteed aan diversiteit qua achtergrond, ervaring en geslacht. Daarnaast is de profielschets 'Omvang en samenstelling RVC De Goudse' van toepassing. Medio 2014 zal door aftreden van een commissaris een vacature binnen de Raad van Commissarissen ontstaan.

2.1.2 De raad van commissarissen beschikt over een voldoende aantal leden om zijn functie, ook in de commissies van de raad, goed te kunnen uitoefenen. Het geschikte aantal leden is mede afhankelijk van de aard, omvang en complexiteit van de verzekeraar.

De Goudse past dit principe toe. Naast de individuele profielschetsen is er een profiel opgesteld voor de omvang en samenstelling van de Raad. De Raad van Commissarissen beschikt in de huidige samenstelling over een voldoende aantal leden om aan dit profiel van de Raad van Commissarissen te kunnen voldoen.

2.1.3 De leden van de raad van commissarissen beschikken over gedegen kennis van de maatschappelijke functies van de verzekeraar en van de belangen van alle bij de verzekeraar betrokken partijen. De raad van commissarissen maakt een evenwichtige afweging van de belangen van de bij de verzekeraar betrokkenen, zoals haar klanten, aandeelhouders en medewerkers.

De Goudse past dit principe toe. Het profiel dat gebruikt wordt bij de werving van commissarissen gaat onder meer uit van kennis van de maatschappelijke functies van verzekeraars en de belangen van de bij verzekeraars betrokken partijen. Ieder lid van de Raad van Commissarissen volgt bij zijn/haar benoeming een inductieprogramma, waarbij onder andere de maatschappelijke functies van De Goudse aan de orde komen.

2.1.4 Ieder lid van de raad van commissarissen is in staat om de hoofdlijnen van het totale beleid van de verzekeraar te beoordelen en zich een afgewogen en zelfstandig oordeel te vormen over de basisrisico's die daarbij worden gelopen. Voorts beschikt ieder lid van de raad van commissarissen over specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn rol binnen de raad van commissarissen. Daartoe wordt, zodra een vacature in de raad van commissarissen ontstaat, een individuele profielschets voor het nieuwe lid van de raad van commissarissen opgesteld die past binnen de profielschets die voor de gehele raad is opgesteld.

De Goudse past dit principe toe. Risicomanagement is een van de onderwerpen waar in het programma van permanente educatie aandacht aan wordt besteed. Er is een aparte Audit- en

Riskcommissie ingesteld. Deze commissie bestaat uit drie commissarissen. Voor de vacature die medio 2014 zal ontstaan is een individuele profielschets opgesteld die past binnen de profielschets van de rvc.

- 2.1.5 Bij de vervulling van de vacature van voorzitter van de raad van commissarissen wordt in de op te stellen individuele profielschets aandacht besteed aan de door de verzekeraar gewenste deskundigheid en ervaring met de financiële sector en bekendheid met de sociaal-economische en politieke cultuur en de maatschappelijke omgeving van de belangrijkste markten waarin de verzekeraar opereert.

De Goudse past dit principe toe. In voorkomende gevallen wordt voor de vervulling van de vacature van voorzitter van de Raad van Commissarissen in de individuele profielschets aandacht besteed aan deskundigheid en ervaring met de financiële sector die De Goudse wenst en aan de gewenste bekendheid met de sociaal-economische en politieke cultuur en de maatschappelijke omgeving van de belangrijkste markten waarin De Goudse opereert.

- 2.1.6 Ieder lid van de raad van commissarissen, de voorzitter in het bijzonder, is voldoende beschikbaar en bereikbaar om zijn taak binnen de raad van commissarissen en de commissies van de raad waarin hij zitting heeft naar behoren te vervullen.

De Goudse past dit principe toe. Van ieder lid bestaat inzicht in het aantal nevenfuncties en de tijd die daarmee gemoeid is. Als hiertoe aanleiding is, wordt de lijst met nevenfuncties besproken binnen de Raad van Commissarissen. De deelname aan vergaderingen wordt bijgehouden en opgenomen in de notulen.

- 2.1.7 Ieder lid van de raad van commissarissen ontvangt een passende vergoeding in relatie tot het tijdsbeslag van de werkzaamheden. Deze vergoeding is niet afhankelijk van de resultaten van de verzekeraar.

De Goudse past dit principe toe. De vergoeding van de leden van de Raad van Commissarissen wordt vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van De Goudse. Ieder lid van de Raad van commissarissen ontvangt een passende vergoeding in relatie tot het tijdsbeslag van de werkzaamheden. De vergoeding is niet afhankelijk van de resultaten van De Goudse. De hoogte van deze vergoeding is opgenomen in het jaarverslag bij de Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

- 2.1.8 De voorzitter van de raad van commissarissen ziet toe op de aanwezigheid van een programma van permanente educatie voor de leden van de raad van commissarissen, dat tot doel heeft de deskundigheid van de commissarissen op peil te houden en waar nodig te verbreden. De educatie heeft in ieder geval betrekking op relevante ontwikkelingen binnen de verzekeraar en de financiële sector, op corporate governance in het algemeen en die van de financiële sector in het bijzonder, op de zorgplicht jegens de klant, integriteit, het risicomanagement, financiële verslaggeving en audit. Ieder lid van de raad van commissarissen neemt deel aan het programma en voldoet aan de eisen van permanente educatie.

De Goudse past dit principe toe. Het programma voor permanente educatie voor leden van het Bestuur en de Raad van Commissarissen heeft in 2013 een vervolg gekregen. Er zijn diverse onderwerpen behandeld door verschillende experts die zijn verbonden aan de Deloitte Academy. Bijzondere aandacht hierbij is besteed aan risicomanagement, risk appetite,

cybercrime en informatiebeveiliging. Daarnaast zijn onderwerpen als Solvency II, de ORSA en Governance effectiveness aan de orde geweest. Ook in 2014 zal een programma voor permanente educatie gevolgd worden.

- 2.1.9 De beoordeling van de effectiviteit van de in principe 2.1.8 bedoelde permanente educatie maakt deel uit van de jaarlijkse evaluatie van de raad van commissarissen.

De Goudse past dit principe toe. De beoordeling van de effectiviteit van de permanente educatie maakt onderdeel uit van de jaarlijkse evaluatie van de Raad van Commissarissen.

- 2.1.10 Naast de jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren van de raad van commissarissen wordt dit functioneren eens in de drie jaar onder onafhankelijke begeleiding geëvalueerd. De betrokkenheid van ieder lid van de raad van commissarissen, de cultuur binnen de raad van commissarissen en de relatie tussen de raad van commissarissen en de raad van bestuur maken deel uit van deze evaluatie.

De Goudse past dit principe toe. Het eigen functioneren van de Raad van Commissarissen wordt ieder jaar geëvalueerd. Het functioneren is nog niet onder onafhankelijke begeleiding geëvalueerd. Hiervoor is gekozen omdat de samenstelling van de RVC aan verandering onderhevig was. Dit maakte een dergelijke evaluatie onder externe begeleiding minder zinvol. In 2014 zal het eigen functioneren van de Raad van Commissarissen onder onafhankelijke begeleiding worden geëvalueerd.

2.2 *Taak en werkwijze*

- 2.2.1 Bij zijn toezicht besteedt de raad van commissarissen bijzondere aandacht aan het risicobeheer van de verzekeraar. Iedere bespreking van het risicobeheer wordt voorbereid door een risico- of vergelijkbare commissie, die daartoe door de raad van commissarissen uit zijn midden is benoemd.

De Goudse past dit principe toe. Vanuit de Raad van Commissarissen is een gecombineerde Audit- en Riskcommissie samengesteld. Deze commissie telt drie leden. Tot de taken van deze commissie behoort onder andere het houden van toezicht op en het beoordelen van de uitkomsten van de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen.

- 2.2.2 Voor de risicocommissie gelden, evenals voor de auditcommissie, specifieke competentie- en ervaringseisen. Zo moet een aantal leden van de risicocommissie beschikken over grondige kennis van de financieel-technische aspecten van het risicobeheer of over de nodige ervaring die een gedegen beoordeling van risico's mogelijk maakt en moet een aantal leden van het auditcommissie beschikken over grondige kennis van financiële verslaglegging, interne beheersing en audit of over de nodige ervaring die een gedegen toezicht op deze onderwerpen mogelijk maakt.

De Goudse past dit principe toe. Bij De Goudse wordt de Auditcommissie gecombineerd met de Riskcommissie. Op deze manier kan aan alle deskundigheidsvereisten worden voldaan. In het reglement van de Audit- en Riskcommissie zijn regels opgenomen met betrekking tot onder andere de samenstelling en de deskundigheid van de leden van de Audit- en Riskcommissie. Bij de samenstelling van deze commissie wordt onder andere in acht genomen dat de genoemde kennis aanwezig is.

3 Raad van bestuur

3.1 Samenstelling en deskundigheid

3.1.1 De raad van bestuur is zodanig samengesteld dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. Complementariteit, collegiaal bestuur en diversiteit zijn een voorwaarde voor een goede taakvervulling door de raad van bestuur.

De Goudse past dit principe toe. Het Bestuur bestaat uit twee leden, de heer drs. M.A.N. Lamie RA en de heer drs. G.W. Bouwmeester. De heer Lamie en de heer Bouwmeester hebben uiteenlopende, complementaire achtergronden in het verzekeringswezen, de financiële wereld en risicobeheer. Het Bestuur is zodanig samengesteld dat een goede taakvervulling gewaarborgd is. Het Bestuur bestaat vanaf 1 mei 2014 uit drie leden. Bij werving van nieuwe leden wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de diversiteit van het Bestuur.

3.1.2 Ieder lid van de raad van bestuur beschikt over gedegen kennis van de financiële sector in het algemeen en het verzekeringswezen in het bijzonder. Ieder lid beschikt over gedegen kennis van de maatschappelijke functies van de verzekeraar en van de belangen van alle betrokken partijen. Voorts beschikt ieder lid van de raad van bestuur over grondige kennis om de hoofdlijnen van het totale beleid van de verzekeraar te kunnen beoordelen en bepalen en zich een afgewogen en zelfstandig oordeel te kunnen vormen over risico's die daarbij worden gelopen.

De Goudse past dit principe toe. Beide leden van het Bestuur voldoen aan dit principe. De leden van het Bestuur nemen ook deel aan het permanente educatieprogramma van de Raad van Commissarissen. Op deze wijze is gewaarborgd dat de leden van het Bestuur kennis hebben van de belangen van de maatschappelijke functies van De Goudse en van de belangen van alle betrokken partijen.

3.1.3 De voorzitter van de raad van bestuur ziet toe op de aanwezigheid van een programma van permanente educatie voor de leden van de raad van bestuur, dat tot doel heeft de deskundigheid van de leden van de raad van bestuur op peil te houden en waar nodig te verbreden. De educatie heeft in ieder geval betrekking op relevante ontwikkelingen binnen de verzekeraar en de financiële sector, op corporate governance in het algemeen en die van de financiële sector in het bijzonder, op de zorgplicht jegens de klant, integriteit, het risicomanagement, financiële verslaggeving en audit.

De Goudse past dit principe toe. Het programma voor permanente educatie voor leden van het Bestuur en de Raad van Commissarissen heeft in 2013 een vervolg gekregen. Beide leden van het Bestuur hebben deelgenomen aan het programma van permanente educatie. Er zijn diverse onderwerpen behandeld door verschillende experts die zijn verbonden aan de Deloitte Academy. Bijzondere aandacht hierbij is besteed aan risicomanagement, risk appetite, cybercrime en informatiebeveiliging. Daarnaast zijn onderwerpen als Solvency II, de ORSA en Governance effectiveness aan de orde geweest. Ook in 2014 zal een programma voor permanente educatie gevolgd worden.

3.1.4 Ieder lid van de raad van bestuur neemt deel aan het programma als bedoeld in 3.1.3 en voldoet aan de eisen van permanente educatie. Een en ander is voorwaarde voor het kunnen

functioneren als lid van de raad van bestuur. De raad van commissarissen vergewist zich ervan of de leden van de raad van bestuur kunnen blijven voldoen aan de deskundigheidseisen van De Nederlandsche Bank.

De Goudse past dit principe toe. De beide leden van het Bestuur hebben deelgenomen aan het programma van permanente educatie. Naast het functioneren van het Bestuur als college maakt het functioneren van de individuele bestuurders een vast onderdeel uit van het werkprogramma van de Raad van Commissarissen.

3.1.5 De verzekeraar vermeldt jaarlijks in haar jaarverslag hoe invulling is gegeven aan de principes 3.1.3 en 3.1.4

De Goudse past dit principe toe. De Goudse heeft in haar jaarverslag opgenomen hoe invulling is gegeven aan de permanente educatie.

3.1.6 De raad van bestuur draagt, met inachtneming van de door de raad van commissarissen goedgekeurde risicobereidheid, zorg voor een evenwichtige afweging tussen commerciële belangen van de verzekeraar en te nemen risico's.

De Goudse past dit principe toe. De businessplannen van De Goudse, meest recentelijk het Businessplan 2012-2014, zijn integraal besproken met de Raad van Commissarissen. Op 16 december 2013 is de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) 2013 vastgesteld door het Bestuur en de rvc. De risicobereidheid, waaronder wordt verstaan: de hoeveelheid en het soort risico dat De Goudse kan en bereid is te accepteren bij het nastreven van haar doelstellingen, maakt hiervan onderdeel uit. Van belang daarbij is het managen van mogelijkheden (kansen), risico's en rendement bij de meest efficiënte en effectieve uitvoering van de bedrijfsactiviteiten. In 2012 is door De Goudse een risicobereidheidsverklaring opgesteld. Er wordt een risicobereidheids-raamwerk en -beleid opgesteld waarin onder andere de betekenis en de wijze van vaststelling van de risicobereidheid worden uitgewerkt.

3.1.7 Binnen de raad van bestuur wordt aan een van de leden van de raad van bestuur de taak opgedragen besluitvorming binnen de raad van bestuur op het punt van risicobeheer voor te bereiden. Het betrokken lid van de raad van bestuur is tijdig betrokken bij de voorbereiding van beslissingen die voor de verzekeraar van materiële betekenis voor het risicoprofiel zijn, in het bijzonder waar deze beslissingen een afwijking van de door de raad van commissarissen goedgekeurde risicobereidheid tot gevolg kunnen hebben. Bij het uitoefenen van de risicobeheerfunctie wordt tevens aandacht besteed aan het belang van financiële stabiliteit en de impact die systeemrisico's mogelijk hebben op het risicoprofiel van de eigen instelling.

De Goudse past dit principe (nog) niet geheel toe. De besluitvorming op het gebied van risicobeheer is tot 1 mei 2014 binnen het Bestuur belegd bij de voorzitter. Gezien zijn functie als eindverantwoordelijke, ook voor de commerciële resultaten, van De Goudse, kon niet geheel voldaan worden aan dit onderdeel van de Governance Principes. Met ingang van 1 mei 2014 is een derde bestuurder aangesteld als Chief Financial and Risk Officer. De Chief Financial and Risk Officer zal de besluitvorming binnen het Bestuur op het gebied van risicobeheer gaan voorbereiden. De Chief Financial and Risk Officer draagt geen individuele commerciële verantwoordelijkheid.

3.1.8 Het lid van de raad van bestuur bij wie de taak is belegd de besluitvorming binnen de raad van bestuur op het punt van risicobeheer voor te bereiden kan zijn functie combineren met andere aandachtsgebieden, op voorwaarde dat hij geen individuele commerciële verantwoordelijkheid draagt voor en onafhankelijk functioneert van commerciële taakgebieden.

De Goudse past dit principe toe. De voorzitter van het Bestuur draagt geen individuele commerciële verantwoordelijkheid. Vanaf 1 mei 2014 zal de Chief Financial and Risk Officer de besluitvorming binnen het Bestuur op het punt van risicobeheer gaan voorbereiden. De Chief Financial and Risk Officer draagt geen individuele commerciële verantwoordelijkheid.

3.2 Taak en werkwijze

3.2.1 De raad van bestuur van de verzekeraar draagt bij zijn handelen zorg voor een evenwichtige afweging van alle belangen van de bij de verzekeraar betrokken partijen, zoals haar klanten, aandeelhouders en medewerkers. Hierbij wordt rekening gehouden met de continuïteit van de verzekeraar, de maatschappelijke omgeving waarin de verzekeraar functioneert en wet- en regelgeving en codes die op de verzekeraar van toepassing zijn.

De Goudse past dit principe toe. De Goudse hecht grote waarde aan een goede balans tussen klantbelang, aandeelhouderswaarde en de belangen van het bedrijf en de medewerkers. Ook in 2013 stond bij de ontwikkeling van producten en de dienstverlening aan klanten het klantbelang centraal. In dit kader is in 2012 (bedrijfsbreed) begonnen met het inzetten van een continu klanttevredenheidsonderzoek. Dit is in 2013 verder uitgebouwd. De Goudse vergadert vier keer per jaar met de familieaandeelhouders van De Goudse. Als echt Gouds bedrijf voelt De Goudse zich zeer betrokken bij de stad Gouda. Ook in 2013 is De Goudse betrokken geweest bij diverse initiatieven binnen de gemeente. Daarnaast sponsort De Goudse enkele evenementen om de verbondenheid met de stad tot uitdrukking te brengen. Bovendien stelt De Goudse regelmatig haar gebouw ter beschikking voor bijeenkomsten van of met Goudse ondernemers. Ook biedt De Goudse startende ondernemers huisvesting en andere faciliteiten binnen haar kantoor.

3.2.2 Het centraal stellen van de klant is een noodzakelijke voorwaarde voor de continuïteit van de verzekeraar. Onverlet principe 3.2.1 draagt de raad van bestuur er zorg voor dat de verzekeraar haar klanten te allen tijde zorgvuldig behandelt. De raad van bestuur draagt er zorg voor dat de zorgplicht jegens de klant wordt verankerd in de cultuur van de verzekeraar.

De Goudse past dit principe toe. Dit komt onder andere tot uitdrukking in het kwaliteitsbeleid en de 'product approval en review procedure' die wordt gehanteerd bij de ontwikkeling en evaluatie van nieuwe producten. Daarnaast heeft De Goudse een systeem van continue review geïmplementeerd bij alle afdelingen met klantcontacten.

3.2.3 De leden van de raad van bestuur oefenen hun functie op een zorgvuldige, deskundige en integere manier uit met inachtneming van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, codes en reglementen. Ieder lid van de raad van bestuur tekent een moreel-ethische verklaring. In de toelichting op deze Code is een modelverklaring opgenomen. Dit model kan iedere verzekeraar naar eigen inzicht aanvullen.

De Goudse past dit principe toe. De leden van het Bestuur hebben een moreel-ethische verklaring ondertekend. De tekst van deze verklaring kan op de website van De Goudse geraadpleegd worden.

3.2.4 De raad van bestuur draagt er zorg voor dat de in principe 3.2.3 bedoelde verklaring wordt vertaald in principes die gelden als leidraad voor het handelen van alle medewerkers van de verzekeraar. Iedere nieuwe medewerker van de verzekeraar wordt bij indiensttreding uitdrukkelijk gewezen op de inhoud van deze principes door middel van een verwijzing naar deze principes in het arbeidscontract en wordt geacht deze principes na te leven.

De Goudse past dit principe toe. De uitgangspunten zijn vastgelegd in een gedragscode van De Goudse. De hierin verwoorde principes vormen een leidraad voor het handelen van de medewerkers. In alle nieuwe arbeidsovereenkomsten wordt uitdrukkelijk naar de inhoud van de gedragscode verwezen. Iedere medewerker wordt geacht deze gedragscode ook na te leven.

4 Risicomanagement

4.1 De raad van bestuur, en binnen de raad van bestuur primair de voorzitter van de raad van bestuur, is verantwoordelijk voor het vaststellen, uitvoeren, monitoren en waar nodig bijstellen van het algehele risicobeleid van de verzekeraar. De risicobereidheid wordt op voorstel van de raad van bestuur ten minste jaarlijks ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd. Tussentijdse materiële wijzigingen van de risicobereidheid worden eveneens ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd.

De Goudse past dit principe toe. De voorzitter van het Bestuur is verantwoordelijk voor Riskmanagement & Compliance. Vanaf 1 mei 2014 zal de Chief Financial and Risk Officer verantwoordelijk zijn voor Riskmanagement & Compliance. Eens per kwartaal staat het directieoverleg volledig in het teken van risicomanagement. Het directieoverleg wordt dan bijgewoond door de risk officer en de manager Risk & Compliance en fungeert dan als risk committee. Jaarlijks wordt de risicobereidheid goedgekeurd door de RVC bij de bespreking van de ORSA.

4.2 De raad van commissarissen houdt toezicht op het door de raad van bestuur gevoerde risicobeleid. Daartoe bespreekt de raad van commissarissen het risicoprofiel van de verzekeraar en beoordeelt hij op strategisch niveau of kapitaalallocatie en liquiditeitsbeslag in algemene zin in overeenstemming zijn met de goedgekeurde risicobereidheid. Bij de uitoefening van deze toezichtrol wordt de raad van commissarissen geadviseerd door de risicocommissie die hiertoe uit de raad van commissarissen is gevormd.

De Goudse past dit principe toe. Dit principe is ook vastgelegd in het reglement van de Raad van Commissarissen en het reglement van de Audit- en Riskcommissie.

4.3 De raad van commissarissen beoordeelt periodiek op strategisch niveau of de bedrijfsactiviteiten in algemene zin passen binnen de risicobereidheid van de verzekeraar. De voor deze beoordeling relevante informatie wordt op zodanige wijze door de raad van bestuur aan de raad van commissarissen verstrekt dat deze laatste in staat is zich daar een gedegen oordeel over te vormen.

De Goudse past dit principe toe. De businessplannen van De Goudse, meest recentelijk het Businessplan 2012-2014, zijn integraal besproken met de Raad van Commissarissen. Op 16 december 2013 is de ORSA 2013 vastgesteld.

4.4 De raad van bestuur draagt er zorg voor dat het risicobeheer zodanig adequaat is ingericht dat hij tijdig op de hoogte is van materiële risico's die de verzekeraar loopt opdat deze risico's beheerst kunnen worden. Beslissingen die van materiële betekenis zijn voor het risicoprofiel, de kapitaalallocatie of het liquiditeitsbeslag, worden genomen door de raad van bestuur.

De Goudse past dit principe toe. Het 'Three Lines of Defence'-model wordt integraal toegepast door De Goudse. De eerste lijn wordt gevormd door het lijnmanagement, de tweede lijn is Riskmanagement & Compliance en de derde lijn wordt gevormd door de interne audit-afdeling. Periodieke rapportage met betrekking tot gesignaleerde risico's vindt plaats aan zowel directie als aan de Audit- en Riskcommissie. Bestuur en directie hebben zitting in het riskcommittee. Hiermee wordt geborgd dat zij tijdig op de hoogte zijn van materiële risico's.

4.5 Iedere verzekeraar heeft een Product Goedkeuringsproces. De raad van bestuur draagt zorg voor de inrichting van het Product Goedkeuringsproces en is verantwoordelijk voor het adequaat functioneren daarvan. Producten die het Product Goedkeuringsproces binnen de verzekeraar doorlopen worden niet op de markt gebracht of gedistribueerd zonder een zorgvuldige afweging van de risico's door de risicomanagementfunctie binnen de verzekeraar en zorgvuldige toetsing van andere relevante aspecten, waaronder de zorgplicht jegens de klant. De interne auditfunctie controleert op basis van een jaarlijkse risico-analyse of opzet, bestaan en werking van het proces effectief zijn en informeert de raad van bestuur en de desbetreffende (risico) commissie van de raad van commissarissen omtrent de uitkomsten hiervan.

De Goudse past dit principe toe. De Goudse heeft een Product Goedkeuringsproces (PAP) ingericht. De verantwoordelijkheid voor dit proces ligt bij Productmanagement. Nieuwe producten worden aan de hand van dit proces ontwikkeld. Hiernaast is ook een proces ingericht ter beoordeling van in het verleden ontwikkelde producten die nog worden aangeboden (PRP). Bij toetsing wordt onder andere nagegaan of deze producten nog voldoen aan de zogenaamde KNVB-criteria. De IAD verricht jaarlijks een audit naar bestaan en werking van het Product Goedkeuringsproces. De auditrapportage wordt in het directieoverleg besproken. De uitkomsten worden in de voortgangsrapportages aan de Audit- en Riskcommissie gerapporteerd. Het functioneren van het PAP/PRP-proces is in 2013 door Productmanagement, Riskmanagement & Compliance geëvalueerd en waar nodig verbeterd.

5 *Audit*

- 5.1** De raad van bestuur draagt zorg voor systematische controle op de beheersing van de risico's die met de (bedrijfs)activiteiten van de verzekeraar samenhangen.

De Goudse past dit principe toe. Het 'Three Lines of Defence'-model wordt integraal toegepast door De Goudse. De eerste lijn is het lijnmanagement, de tweede lijn is Riskmanagement & Compliance en de derde lijn wordt gevormd door de interne audit-afdeling.

- 5.2** Binnen de verzekeraar is een interne auditfunctie werkzaam die onafhankelijk is geïncorporeerd. Het hoofd interne audit rapporteert aan de voorzitter van de raad van bestuur en heeft een rapportagelij naar de voorzitter van de auditcommissie.

De Goudse past dit principe toe. Binnen De Goudse is een interne auditfunctie werkzaam die onafhankelijk is geïncorporeerd. De auditfunctie heeft een rechtstreekse rapportagelij naar de Raad van Bestuur en de Audit-Riskcommissie.

- 5.3** De interne auditfunctie heeft tot taak te beoordelen of de interne beheersmaatregelen in opzet, bestaan en in werking effectief zijn. Daarbij ziet zij onder meer op de kwaliteit en effectiviteit van het functioneren van de governance, het risicobeheer en de beheersprocessen binnen de verzekeraar. De interne auditfunctie rapporteert over de bevindingen aan de raad van bestuur en de auditcommissie.

De Goudse past dit principe toe. De interne auditfunctie heeft een rechtstreekse rapportagelij met het Bestuur en de Audit- en Riskcommissie. Met het Bestuur en de Audit- en Riskcommissie wordt ook de planning en voortgang van de auditkalender afgestemd.

- 5.4** Tussen de interne auditfunctie, de externe accountant en de risico- of auditcommissie van de raad van commissarissen vindt periodiek informatie-uitwisseling plaats. In het kader van deze informatie-uitwisseling is ook de risicoanalyse en het auditplan van de interne auditfunctie en van de externe accountant onderwerp van overleg.

De Goudse past dit principe toe. De interne auditfunctie heeft een rechtstreekse rapportagelij met de Raad van Bestuur en de Audit- en Riskcommissie. Met de Raad van Bestuur en de Audit- en Riskcommissie is ook de planning en voortgang van de auditkalender 2014 afgestemd. Het hoofd van de interne audit is aanwezig bij de vergaderingen van de Audit- en Riskcommissie. In deze commissie vindt de informatie-uitwisseling plaats. De risicoanalyse is in individuele gesprekken met de voorzitter van het Bestuur, voorzitter Audit- en Riskcommissie en de accountant besproken.

- 5.5** In het kader van de algemene controleopdracht voor de jaarrekening rapporteert de externe accountant in zijn verslag aan de raad van bestuur en de raad van commissarissen zijn bevindingen over de kwaliteit en effectiviteit van het functioneren van de governance, het risicobeheer en de beheersprocessen binnen de verzekeraar.

De Goudse past dit principe toe. De externe accountant rapporteert in zijn verslag over de genoemde elementen.

5.6 De interne auditfunctie neemt het initiatief om met De Nederlandsche Bank en de externe accountant ten minste jaarlijks in een vroegtijdige fase elkaars risico-analyse en bevindingen en auditplan te bespreken.

De Goudse past dit principe toe. Het initiatief van het Tri-partite overleg wordt doorgaans genomen door De Nederlandsche Bank. In 2013 is in overleg met De Nederlandsche Bank afgezien van het Tri-partite overleg.

6 Beloningsbeleid

6.1 Uitgangspunt

6.1.1 De verzekeraar voert een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in lijn is met haar strategie en risicobereidheid, doelstellingen en waarden en waarbij rekening wordt gehouden met de lange-termijn-belangen van de verzekeraar, de relevante internationale context en het maatschappelijk draagvlak. De raad van commissarissen en de raad van bestuur nemen dit uitgangspunt in acht bij het vervullen van hun taken met betrekking tot het beloningsbeleid.

De Goudse past dit principe toe. De genoemde elementen zijn onderdeel van het vastgestelde Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, Bestuur De Goudse n.v. en het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, De Goudse n.v. (voor directeuren en aangewezen (staf)functionarissen De Goudse n.v.).

6.2 Governance

6.2.1 De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitvoeren en evalueren van het vastgestelde beloningsbeleid ten aanzien van de leden van de raad van bestuur. Daarnaast geeft de raad van commissarissen goedkeuring aan het beloningsbeleid voor het senior management en ziet hij toe op de uitvoering daarvan door de raad van bestuur. Tevens keurt de raad van commissarissen de beginselen van het beloningsbeleid voor overige medewerkers van de verzekeraar goed. Het beloningsbeleid van de verzekeraar omvat mede het beleid met betrekking tot het toekennen van retentie-, exit- en welkomstpakketten.

De Goudse past dit principe toe. Dit is vastgelegd in het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, Raad van Bestuur De Goudse n.v. en het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, De Goudse n.v. (voor directeuren en aangewezen (staf)functionarissen van De Goudse n.v.).

6.2.2 De raad van commissarissen bespreekt jaarlijks de hoogste variabele inkomens. De raad van commissarissen ziet erop toe dat de raad van bestuur ervoor zorg draagt dat de variabele beloningen binnen de verzekeraar passen binnen het vastgestelde beloningsbeleid van de verzekeraar en in het bijzonder of deze voldoen aan de in deze paragraaf genoemde principes. Tevens bespreekt de raad van commissarissen materiële retentie-, exit en welkomstpakketten en ziet erop toe dat deze passen binnen het vastgestelde beloningsbeleid van de verzekeraar en niet excessief zijn.

De Goudse past dit principe toe. Dit is vastgelegd in het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, Raad van Bestuur De Goudse n.v. en het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, De Goudse n.v. (voor directeuren en aangewezen (staf)functionarissen van De Goudse n.v.).

6.3 Bestuurdersbeloning

6.3.1 Het totale inkomen van een lid van de raad van bestuur staat in een redelijke verhouding tot het vastgestelde beloningsbeleid binnen de verzekeraar waarbij het totale inkomen ten tijde van de

vaststelling iets beneden de mediaan van vergelijkbare functies binnen en buiten de financiële sector ligt, waarbij de relevante internationale context wordt meegewogen.

De Goudse past dit principe toe. In september 2011 heeft het Bestuur de uitkomsten van de 'benchmark beloning bestuur en directie' besproken met de remuneratiecommissie. Het totale inkomen ten tijde van de vaststelling ligt lager dan het mediaanniveau van vergelijkbare functies binnen en buiten de financiële sector. De hoogte van het totale inkomen wordt periodiek getoetst. Dit heeft voor het laatst plaatsgevonden in 2011.

- 6.3.2** De vergoeding bij ontslag van een lid van de raad van bestuur bedraagt maximaal eenmaal het jaarsalaris (het 'vaste' deel van de bezoldiging). Indien het maximum van eenmaal het jaarsalaris voor een lid van de raad van bestuur die in zijn eerste benoemingstermijn wordt ontslagen kennelijk onredelijk is, komt dit lid van de raad van bestuur in dat geval in aanmerking voor een ontslagvergoeding van maximaal tweemaal het jaarsalaris.

De Goudse past dit principe (nog) niet volledig toe. In de lopende contracten met de bestuurders is op dit moment niet voorzien in een maximale vergoeding bij ontslag. Bij nieuwe contracten zal deze bepaling wel opgenomen worden.

- 6.3.3** Bij de toekenning van de variabele beloning aan een lid van de raad van bestuur wordt rekening gehouden met de lange-termijn-component. De toekenning is mede afhankelijk van winstgevendheid en/of continuïteit. De variabele beloning wordt voor een materieel deel voorwaardelijk toegekend en op z'n vroegst drie jaar later uitgekeerd.

De Goudse past dit principe toe. De variabele beloningscomponent bestaat voor 60% uit een langetermijncomponent. Dit uitgestelde deel wordt uitbetaald in drie jaarlijkse termijnen. De variabele beloning bestaat uit een cash- en non-cash- (fantoomaandelen) deel. De Raad van Commissarissen heeft de bevoegdheid om uitbetaling van het variabele deel op te schorten. De Raad van Commissarissen heeft de bevoegdheid om te besluiten dat specifieke delen van het totale uitgestelde variabele inkomen definitief niet worden uitbetaald. Dit kan men besluiten als De Goudse sinds de vaststelling van het betreffende variabele inkomen aanzienlijk geringere of negatieve financiële prestaties levert, of wanneer de uitbetaling niet door de prestaties van de betreffende bestuurder wordt gerechtvaardigd.

- 6.3.4** Aandelen die zonder financiële tegenprestaties aan een lid van de raad van bestuur worden toegekend, worden aangehouden voor telkens een periode van ten minste vijf jaar of tot ten minste het einde van het dienstverband indien deze periode korter is. Indien opties worden toegekend worden deze in ieder geval de eerste drie jaar na toekenning niet uitgeoefend.

De Goudse past dit principe toe. De Goudse kent geen opties toe aan leden van de Raad van Bestuur. Bij toekenning van aandelen zonder financiële tegenprestaties worden deze telkens aangehouden voor een periode van ten minste vijf jaar.

6.4 *Variabele beloning*

- 6.4.1** Het toekennen van een variabele beloning is mede gerelateerd aan de lange-termijn-doelstellingen van de verzekeraar.

De Goudse past dit principe toe. Aan het begin van het jaar wordt per prestatiecriteria vastgesteld wat de doelstelling is, op welke wijze zal worden gemeten of beoordeeld en op welke wijze de prestatie leidt tot de omvang van de variabele beloning. De prestatiecriteria houden verband met de prestaties van De Goudse als geheel en de individuele prestaties. De prestatiecriteria zijn zowel financieel als niet financieel van aard. Jaarlijks wordt gekeken of en in welke mate aan de prestatiecriteria voor die periode is voldaan. Op grond van deze beoordeling wordt de variabele beloning vastgesteld. De variabele beloning voor de overige medewerkers van De Goudse bestaat uit een resultatendelingsregeling. Het maximumbedrag dat jaarlijks voor de resultatendeling in aanmerking komt, is gebaseerd op een percentage van de nettowinst volgens de vennootschappelijke resultatenrekening van De Goudse n.v., zoals deze blijkt uit de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op de jaarvergadering goedgekeurde jaarrekening van de vennootschap. Realiseert De Goudse n.v. over enig jaar geen winst, dan bestaat over dat jaar ook geen aanspraak op een uitkering op grond van de resultatendelingsregeling. De resultatendelingsregeling valt buiten de Regeling Beheerst Beloningsbeleid.

- 6.4.2 Iedere verzekeraar stelt een bij de verzekeraar passend maximum vast voor de verhouding tussen de variabele beloning en het vaste salaris. Voor een lid van de raad van bestuur bedraagt de variabele beloning per jaar maximaal 100% van het vaste inkomen.

De Goudse past dit principe toe. Het Bestuur van De Goudse stelt een passend maximumpercentage voor de variabele component vast voor directeuren en aangewezen staffunctionarissen van De Goudse. De Raad van Commissarissen stelt voor een lid van de Raad van Bestuur het maximumpercentage vast van het variabele inkomen ten opzichte van het vaste salaris. De variabele beloning voor een lid van de Raad van Bestuur bedraagt per jaar maximaal 100% van het vaste inkomen. De variabele beloning voor de overige medewerkers van De Goudse bestaat uit een resultatendelingsregeling. Het maximumbedrag dat jaarlijks voor de resultatendeling in aanmerking komt, is gebaseerd op een percentage van de nettowinst volgens de vennootschappelijke resultatenrekening van De Goudse n.v., zoals deze blijkt uit de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op de jaarvergadering goedgekeurde jaarrekening van de vennootschap. Realiseert De Goudse n.v. over enig jaar geen winst, dan bestaat over dat jaar ook geen aanspraak op een uitkering op grond van de resultatendelingsregeling. De resultatendelingsregeling valt buiten de Regeling Beheerst Beloningsbeleid.

- 6.4.3 Een variabele beloning wordt gebaseerd op de prestaties van het individu, zijn bedrijfs onderdeel en die van de verzekeraar als geheel op basis van vooraf vastgestelde en beoordeelbare prestatiecriteria. Naast financiële prestatiecriteria vormen ook niet-financiële prestatiecriteria een belangrijk onderdeel van de individuele beoordeling. In het beloningsbeleid van de verzekeraar worden de prestatiecriteria zo veel mogelijk geobjectiveerd.

De Goudse past dit principe toe. Dit is vastgelegd in het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, Raad van Bestuur De Goudse n.v. en het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, De Goudse n.v. (voor directeuren en aangewezen staffunctionarissen van De Goudse n.v.). De variabele beloning voor de overige medewerkers van De Goudse bestaat uit een resultatendelingsregeling. Het maximumbedrag dat jaarlijks voor de resultatendeling in aanmerking komt, is gebaseerd op een percentage van de nettowinst volgens de vennootschappelijke resultatenrekening van De Goudse n.v., zoals deze blijkt uit de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op de jaarvergadering goedgekeurde jaarrekening

van de vennootschap. Realiseert De Goudse n.v. over enig jaar geen winst, dan bestaat over dat jaar ook geen aanspraak op een uitkering op grond van de resultatendelingsregeling. De resultatendelingsregeling valt buiten de Regeling Beheerst Beloningsbeleid.

6.4.4 Bij het beoordelen van prestaties op basis van de vastgestelde prestatiecriteria worden financiële prestaties gecorrigeerd voor (geschatte) risico's en kosten van kapitaal.

De Goudse past dit principe (nog) niet geheel toe. Bij het opstellen van de prestatiecriteria over 2014 wordt bekeken of (en hoe) het corrigeren van beoordelingen van prestaties voor actuele risico's en kosten van kapitaal explicieter kan worden meegenomen.

6.4.5 In buitengewone omstandigheden, bijvoorbeeld indien toepassing van de vastgestelde prestatiecriteria tot een verkrijging van ongewenste variabele beloning van een lid van de raad van bestuur zou leiden, heeft de raad van commissarissen de discretionaire bevoegdheid de variabele beloning aan te passen wanneer deze naar zijn oordeel leidt tot onbillijke of onbedoelde uitkomsten.

De Goudse past dit principe toe. Dit principe is vastgelegd in het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, Raad van Bestuur De Goudse n.v., dat in werking is getreden op 1 januari 2012.

6.4.6 De raad van commissarissen heeft de bevoegdheid de variabele beloning die is toegekend aan het lid van de raad van bestuur op basis van onjuiste (financiële) gegevens terug te vorderen van het desbetreffende lid van de raad van bestuur.

De Goudse past dit principe toe. Dit principe is ook vastgelegd in het Reglement Regeling Variabel Inkomen 2012, Raad van Bestuur De Goudse n.v.

7 Naleving wet- en regelgeving

De verzekeraar beschikt over een proces dat borgt dat nieuwe wet- en regelgeving tijdig wordt gesignaleerd en geïmplementeerd. Dit proces evalueert de verzekeraar jaarlijks. Betrokken bij dit proces zijn in ieder geval de volgende functies: het bestuur, de interne toezichthouder, risicomanagement, compliance, internal audit en de actuariële functie.

De Goudse past dit principe nog niet volledig toe. Compliance houdt de gedragstypische en integriteitsgerelateerde wet- en regelgeving nauwlettend in de gaten. Voor de overige aandachtsgebieden houden de betreffende afdelingen (onder andere Productmanagement, Financiën, HR en Bestuur) de relevante (nieuwe) wet- en regelgeving nauwlettend in de gaten. Zij raadplegen hiertoe diverse bronnen en volgen cursussen waarin nieuwe wetgeving aan de orde komt. Ook vinden er op reguliere basis wetgevingsoverleggen plaats waarin nieuwe wet- en regelgeving wordt besproken. Bij gewijzigde en of nieuwe wet- en regelgeving worden de betrokken disciplines geïnformeerd. Het Bestuur en de RVC worden door Compliance geïnformeerd over nieuwe wet- en regelgeving en de implementatie daarvan via de Compliance- en risicorapportage. De rol van Risk & Compliance is tevens vastgelegd in het Compliance Charter. De betrokkenheid van de IAD ligt verankerd in haar derdelijnsverantwoordelijkheid. Dit proces is in 2013 geëvalueerd. Hierin zijn enkele verbetermogelijkheden gesignaleerd. Deze zullen in 2014 in het proces worden ingebed.